

UVOD V SOCIOLOGIJO: kot znanost nastane v 19.st.-Avgust Comte. Sociološka perspektiva proučevanja temelji na ideji, da življenja posameznika ni mogoče preučevati ločeno od življenja družbenega okolja. **METODE SOCIOLOŠKEGA RAZISKOVANJA:** Faze raziskovalnega dela: 1) opredelitev problema 2) pregled literature 3) opredelimo hipotezo (hipoteza je trditev, ki jo potem dokazemo ali ovzamemo), 4) izbor metod, 5) zbiranje podatkov, 6) analiza rezultatov, 7) zaključek-kratko bistvo analize. **SOCIOLOŠKE METODE IN TEHNIKE:** 1. **METODI SPRAŠEVANJA:** • **ANKETA:** prednosti: veliko št. Respondentov v sorazmerno kratkem času, anonimnost-najmanjši vpliv raziskovalca, relativno poceni, omogoča primerjave, veliko različnih podatkov, stališč, omogoča kvantitativno obdelavo podatkov. Slabosti: omejuje različnost odgovorov, vprašanja so lahko nejasno postavljena in z njimi nismo mogli dobiti informacij ki smo jih želeli, problem odzivnosti na anketi, respondenti vprašanj ne razumejo, ali jih ne razumejo enako (različna izobrazba, etnična pripadnost), na raziskovane rezultate lahko vplivajo okoliščine, v katerih se ta metoda izvaja. **Poznamo 3 tipe anketnih vprašanj:** a) ZAPRTI TIP (odgovori a, b, c oz. da ali ne) + hitra analiza, enostavno za obdelavo, omejujejo odgovor. B) ODPRTI TIP: + anketiraneec lahko izrazi svoje mnenje, prepričanje. - teža analiza; c) KOMBINIRANI TIP: z njim skusamo omiliti slabosti odprtih in zaprtih vprašanj. • **INTERVJU:** a) **STRUKTURIRAN i.:** poteka ob naprej pripravljenih vprašanjih. + hitro napredovanje, osredotočenost na problematiko, + manjši vpliv izpraševalca; - skopi odgovori, - vprašani ima malo možnosti da izrazi svoje mnenje. b) **NESTRUKTURIRAN i.:** + boljše razumevanje stališč in prepričanj vprašanega, + je manj formalen, - odgovori lahko postanejo preobširni-težka obdelava, - bolj osebni odnos med spraševalcem in vprašanim=> subjektivnost.. najpomembnejša **OMEJITEV** intervjuja je **VPLIV IZPRAŠEVALCA.** 2. **METODA ANALIZE DOKUMENTOV:** **Sekundarni viri so:** matične knjige, statistični podatki, leposlovje, enciklopedije, internet, TV oddaje. Problemi pri uporabi že zbranih statističnih podatkih: kateri podatki so dejansko zbrani v stat. podatkih (dejanko in registrirano st. podatkov); ali podatki osvetljujejo problem; zastarelost podatkov; verodostojnost vira-iskrenost, točnost; + avtentičnost, + ponaredek. 3. **EKSPERIMENT:** izvaja se v laboratorijih in na terenu, potrebujemo dve cimboli enaki skupini: **KONTROLNA IN EKSPERIMENTALNA.** v eksperimentalno uvedemo **spremenljivko** in preučujemo učinek njenega delovanja. Slabosti: možnost kontrole drugih vplivov-teško izoliramo delovanje posamezne spremenljivke, vedenje, da gre za eksp., lahko vpliva na rezultate, etičnost eksperimenta-kdar se izvajajo brez soglasja, laboratoriji so nepraktični za proučevanje družbe in družbenih sprememb, gre za študije v majhnem obsegu v kratkih časovnih obdobjih. 4. **OPAZOVANJE:** predmet raziskovanja je natančno opredeljen; sistematično opazujemo; vodenje natančnih zapisov; temelji na teoretičnih izhodiščih; rezultati morajo biti preverljivi. 5. **OPAZOVANJE Z UDELEŽBO:** prednosti: bolj poglobljeno razumevanje življenja ljudi, njihovega obnašanja in medsebojnih odnosov; tako lahko opazujemo zaprte in nedostopne skupine; dobimo podatke iz prve roke-realna slika; zbrani podatki, gradivo, informacije so bogatejši. Slabosti: proučujemo majhno skupino ljudi, ni možno posploševati; velika angažiranost in sposobnost raziskovalca; problem pridobivanja zaupanja skupine; navzočnost opazovalca lahko vpliva na postopke opazovanja; raziskovalec ni več občutljiv na različnosti; ni ponovljivo; etični problemi raziskovalca; subjektivnost. **RAZISKOVALNE STRATEGIJE:** 1. **longitudinalna analiza:** Raziskovanje istega problema v daljšem časovnem obdobju, kar nam omogoča ugotavljanje njegovega spreminjanja. 2. **primerjalna analiza;** 3. **študija primera;** 4. **Pilotna študija:** je študija izvedena v majhnem obsegu pred glavno raziskavo. Z njo preverimo izvedljivost ali izboljšamo načrt raziskave. 1.) na manjšem vzorcu preiskujemo, ali so bila vprašanja jasno zastavljena in smo z njimi zajeli iskane informacije, 2.) lahko jih uporabimo za razvoj raziskovalnih veščin tistih, ki sodelujejo. **STATISTIČNI POJMI IN POSTOPKI:** **Populacija** je skupnost, množica vseh enot pojava, ki ga preučujemo; **Vzorec** je del preučevane populacije iz katerega sklepamo o celotni populaciji; vzorec je **REPREZENTATIVEN**, kadar se njegova struktura ujema s strukturo populacije. Vzorec mora biti dovolj velik, če ni tako, rezultatov ne moremo posplošiti. ; **Vzorčenje** – pomen vzorčenja za sociološko raziskavo: ni potrebno izvesti raziskave na celotni populaciji. **Postopki za izbor enot v vzorec:** 1) strukturiran vzorec: vanj zajamemo značilnosti celotne populacije; 2) slučajni vzorec: za vsako enoto populacije je enako verjetno da bo vključena v vzorec. **Korelacija:** izraža stopnjo povezanosti med pojavi, procesi. Lahko je pozitivna, negativna, ali ničelna. **Spremenljivka:** je pojav, lastnost ali značilnost, ki se spreminja. spremenljivke omogočajo ugotavljanje razlik in povezanosti med pojavi. Poznamo 2 vrsti spremenljivk- **odvisna spr.** (predmet našega preučevanja in se spreminja ker nanjo vpliva neodv. spr.); **neodvisna spr.** (pojasnjuje pojav, dogodek in povzroča spremembo na odvisni spr.). z uvedbo tretje spremenljivke ugotavljamo ce gre za **NAVIDEZNO ZVEZO.** **Hipoteza:** je domneva o odnosih, povezanosti med pojavi, ki se vzpostavljajo v izbranem raziskovalnem problemu. Z njo izrazimo naše videnje odnosov med pojavi, kar usmerja nadaljnje raziskovanje. Usmeri nas v izbor metod, s katerimi bomo zbirali podatke. Hipotezo na koncu dokažemo ali ovzamemo. **Aritmetična sredina:** je količnik med vsoto in številom vseh vrednosti-povprečna vrednost. **Modus:** je tista vrednost spremenljivke, ki se v populaciji pojavlja najpogosteje. **Mediana:** je tista vrednost zakatero velja da ima polovica enot manjšo, polovica pa večjo vrednost. **NAČELA ZNANSTVENEGA SPOZNAVANJA:** **objektivnost-**raziskujemo stvarno, pošteno, iščemo vse pomembne informacije. izključimo vsa ssubjektivna prepričanja, vrednote in osebne interese. **Preverljivost:** popoln opis raziskovanih postopkov in metod. **Natančnost:** znanstvene izjave ne smejo biti dvoumne in nedorečene. **Splošnost:** nova spoznanja veljajo tudi širše. **Veljavnost:** ali zbrani podatki dejansko pojasnjujejo zastavljen raziskovalni problem. **Zanesljivost:** nanaša se na kakovost merskega instrumenta, oz. naših meritev. spoznanje je lahko zanesljivo vendar pa ni nujno tudi veljavno.